

Lausunto eduskunnan sivistysvaliokunnalle:

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2023 - HE 154/2022 vp

Elävän musiikin alan edunvalvontajärjestö LiveFIN ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2023. Elävän musiikin alan edunvalvontajärjestö LiveFIN ry keskittyy lausunnossaan elävän musiikin yksityisen sektorin selviytymiseen koronapandemian jättämistä menetyksistä.

Tiivistys: Esitämme, että elävän musiikin yksityisen sektorin toimijoille on tukia, jotka auttavat alaa pysymään monimuotoisena, saavutettavana, kehittyvänä ja elinvoimaisena. Julkinen rahoitus toimii vipuvartena, jotta alalle voidaan saada paremmin myös yksityistä rahoitusta. Elävän musiikin yksityissektorin ei tule pudota työ- ja elinkeinoministeriön ja opetus- ja kulttuuriministeriön intressien väliin.

Huomioita talousarvioon:

Elävän musiikin elpyminen tulee viemään vuosia

Elävän musiikin tapahtuma-ala on ollut voimakkaan sääntelyn alla koko koronapandemian ajan. Arvio koronakriisin aiheuttamista liikevaihdon menetyksistä elävän musiikin tapahtuma-alalla vuonna 2021 on noin 360 miljoonaa euroa eli noin 80 % koko vuoden liikevaihdosta. Pelkästään elävän musiikin yksityissektorilla toimivien rytmimusiikkifestivaalien, klubien, konserttisalien ja tanssilavojen osalta arvioidaan, että vuonna 2021 jäi toteutumatta 31 000 elävän musiikin esitystä ja 7,5 miljoonaa käyntiä musiikkitapahtumissa.¹ Menetykset eivät koske vain tapahtumajärjestäjiä, vaan ne kohdistuvat välillisesti koko laajaan musiikin ekosysteemiin.²

Elävän musiikin vapaan kentän asema kulttuuri- ja elinkeinopolitiikan rajapinnassa jättää alan usein opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön intressien välille. Alan rahoituksesta vain noin 2 % tulee julkiselta puolelta; Samalla elävän musiikin vapaan sektorin toiminta nojaa vahvasti sisältölähtöisyyteen ja tavoittaa kulttuuriin pariin miljoonia käyntikertoja vuodessa.

Koronasta elpyminen ja vaurioiden korjaaminen tulee kestämaan elävän musiikin alalla vuosia. On myös huomioitava, että kaikki elävän musiikin yksityissektorin toimijat eivät ole saaneet koronan aikana tukia, ja erityisesti uudet toimijat ovat olleet heikossa asemassa. Tukea rajoitusten aiheuttamiin menetyksiin ja akuuttiin kriisitilanteeseen tarvitaan myös jatkossa, ja vapaan kentän toiminnan jatkuvuutta on tuettava pitkällä aikavälillä. Tuet on myös kohdennettava tasavertaisesti elävän musiikin vapaalle kentälle.

Elävän musiikin vapaa kenttä tarvitsee opetus- ja kulttuuriministeriön tukea pysyäkseen monimuotoisena ja saavutettavana

Elävän musiikin tapahtumiin kokoontuu laaja kirjo kaikenlaisia ihmisiä. Suomen Kulttuurirahaston teettämän selvityksen mukaan yli viidesosa vastaajista käy kevyen musiikin pop- ja rock-konserteissa vähintään muutaman kerran vuodessa ja konsertit ovatkin suosittu tapa kuluttaa kulttuuria.³ Opetus- ja kulttuuriministeriön budjettiosuuden selvitysosassa kuitenkin todetaan, että koronapandemian aikaiset rajoitukset ovat heikentäneet kulttuurin ja luovien alojen toimintaedellytyksiä.

Koronakriisin aiheuttamat menetykset saattavat pahimmillaan kaventaa elävän musiikin tapahtumapaikkojen ja tapahtumien sekä ohjelmistojen monimuotoisuutta. Kun mahdollisimman moni toimija pystyy koronan aiheuttamista menetyksistä huolimatta jatkamaan toimintaansa, ala pysyy monimuotoisena ja saavutettavana erilaisille yleisöille.

¹ LiveFIN ry: Veneiden toimialatutkimus 2020 ja koronan vaikutus toimialaan 27.9.2021
<https://www.livefin.fi/wp-content/uploads/2021/09/Veneiden-toimialatutkimus-2020-ja-koronan-vaikutus-elavan-musiikin-alaan-LiveFIN-ry.pdf>

² Music Finlandin ja LiveFIN ry:n arviot musiikin tulonmenetyksistä 13.8.2021
https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/tapahtumarajoitukset-kasvattavat-musiikkialan-tulonmenetyksi%C3%A4?fbclid=IwAR289qvB1XUoursJAE6HNiw40YZxsUXsvlxEtPPoss2I9olk7-4zyVP_s8

³ Suomen Kulttuurirahasto. 2022. Kulttuuribarometri 2022. <https://skr.fi/serve/kulttuuritutkimus-2022>

Markkinavetoisella elävän musiikin yksityissektorilla mahdollisuudet koronasta elpymiseen ja toiminnan edelleen kehittämiseen eivät ole yhdenvertaisia valtionosuusjärjestelmän tukemien kulttuurilaitosten kanssa. LiveFIN ehdottaa, että Taiteen edistämiskeskuksen määrärahoissa huomioidaan elävän musiikin yksityinen sektori laajemmin ja monipuolisemmin.

Kulttuurin edunvalvontajärjestöt pitävät huolta, että kulttuuriala pysyy elinvoimaisena ja monimuotoisena, ja että ala kehittyi myös koronan jälkeen. Edunvalvonta, tiedonjako ja -keruu, alan kehittäminen ja sisäisen keskustelun ylläpitäminen sekä kansainvälinen yhteistyö ovat myös esimerkiksi elävän musiikin vapaan kentän etujärjestö LiveFIN ry:n toiminnan keskiössä. Yhdistystoiminnan ansiosta ala onkin entistä paremmin järjestäytynyttä ja ammattimaistunutta. Yhdistystoiminnan merkitys on noussut tärkeään arvoon erityisesti koronapandemian aikana.

LiveFIN esittää Opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustusten määrän kasvattamista ja kulttuurialan edunvalvontatyön tukemista. Edunvalvontajärjestöjen toiminta edellyttää Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämiä yleisavustuksia. Myönnettävillä avustuksilla yhdistykset edistävät esimerkiksi taiteen, kulttuurin ja kulttuuriperinnön merkitystä, arvostusta ja vaikutusta yhteiskunnassa sekä toimialan kehittymistä, osaamista ja kansainvälistymistä.

Työ- ja elinkeinoministeriön avulla elävän musiikin vapaan kentän kehittäminen on mahdollista

Koronakriisin aiheuttamat menetykset alalle ovat kiihdyttäneet elävän musiikin toimijoiden tarvetta tasapainottaa talouttaan, mikä voi johtaa erilaisten kehittämistoimien karsimiseen. Tällaisia kehittämistoimia ovat esimerkiksi kestävä kehityksen hankkeet ja saavutettavuuden eli yleisötyön kehittäminen. Alalla on jo pitkään panostettu ekologisesti kestävien toimintamallien kehittämiseen ja alalla on tarve kehittää myös sosiaalista kestävyttä. Kestävän elävän musiikin ala vaatii tietoisia tekoja, viestintää ja koulutusta. Elävän musiikin tapahtumat ovat otollisia ympäristöjä uusien innovaatioiden testaamiseen verkostoluonteensa ja suurien yleisöjen vuoksi.

LiveFIN kannattaa Business Finlandin määrärahojen kasvattamista. LiveFIN esittää, että elävän musiikin vapaan kentän kehittämiseen tähtäviä toimenpiteitä, hankkeita ja tutkimusta rahoitetaan työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan Business Finlandille varatuista määrärahoista. Tuet kohdennetaan tasavertaisesti elävän musiikin vapaalle kentälle.

Musiikkitapahtumien alihankintaketjussa ja koko tapahtumateollisuudessa työskentelee vakituisesti 20 000 työntekijää ja keikkaluontoisesti jopa 200 000 joka vuosi.⁴ Koronapandemia on aiheuttanut alalle osajakatoa ja aivovuotoa, ja vaikutukset tulevat näkymään pitkään. Osaajat ovat kadonneet elävän musiikin tapahtumien alihankintaketjusta (ravintola-, turvallisuus- ja tekniikkapalveluista) sekä tapahtumien ydinorganisaatioista. Jotta osaajat saadaan pidettyä ja ala pidetään houkuttavana, tulee elävän musiikin yksityisen sektorin toimijoita tukea työllistämässä.

LiveFIN esittää, että elävän musiikin vapaan kentän työllistämisen mahdollisuuksia vahvistetaan työ- ja elinkeinoministeriön tuella.

On tärkeää, että elävän musiikin vapaa kenttä huomioidaan vuoden 2023 talousarviossa sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön että Työ- ja elinkeinoministeriön piirissä. Elävä musiikki on matalan kynnyksen kulttuuritoimintaa, jonka äärelle on helppo tulla. Se luo elinkeinoa ja on vaikuttava tapahtumateollisuuden tekijä. Sen toimijat ovat merkittäviä uuden ajan työllistäjiä muiden kulttuuri- ja tapahtuma-alojen joukossa.

Helsingissä 3.10.2022

Susanna Hulkkonen
Toiminnanjohtaja
[LiveFIN ry](mailto:susanna.hulkkonen@livefin.fi)
+358 50 911 6570
susanna.hulkkonen@livefin.fi

⁴ LiveFIN ry. 2020. Elävän musiikin yksityissektorin tunnuslukuja 2019.
<https://www.livefin.fi/wp-content/uploads/2020/12/Elavan-musiikin-yksityissektorin-tunnuslukuja-2019-LiveFIN-ry.pdf>